

Posudek vedoucího diplomové práce

Bc. Zuzana Olexová

Word-Formation Processes Used for Brevity in Electronic Discourse

Vedoucí práce: PhDr. Petra Huschová, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Eva Nováková

Předložená diplomová práce se zaměřuje na slootovorné procesy v elektronickém diskurzu, které vedou ke zkracování jednoslovných nebo víceslovných pojmenování. Cílem je popsat specifické rysy zkratk, akronym a zkrácenin (clipping) z hlediska morfologického a sémantického, a zmapovat jejich užití s ohledem na registr, ve kterém se vyskytují.

Teoretická část a práce se zdroji

Teoretická část se snaží představit ucelený rámec pro analýzu sebraného korpusu. Je rozdělena do čtyř kapitol: kapitola 1 charakterizuje elektronický diskurz a jeho typické jazykové prostředky; kapitola 2 vymezuje základní termíny z oblasti morfologie (morfém, slovo, fráze, slovtvorba); kapitola 3 popisuje klíčové slovtvorné procesy pro analýzu (zkratky, akronyma, zkráceniny); kapitola 4 krátce představuje další relevantní slovtvorné procesy. K sestavení teoretického rámce autorka nashromáždila dostatečný počet zdrojů a na základě jejich prostudování se dokázala vypořádat s terminologickou nejednotností a odlišnými přístupy autorů. Ve stěžejní kapitole 3 zdařile komentuje nejednotnou kategorizaci a uvádí, jak bude ke zkratkám, akronymům a zkráceninám v analýze přistupovat. Oceňuji, že v 1.1 autorka dokládá typické rysy elektronické komunikace přejaté ze zdroje Crystal příklady ze svého korpusu.

Přestože se autorka snaží získané teoretické poznatky zpracovat s ohledem na svoji analýzu, některé s cílem její práce přímo nesouvisí, např. charakteristika e-mailové komunikace a textových zpráv v kapitole 1; vymezení morfologie na str. 22. Podkapitoly 4.1 a 4.3 jsou zpracovány poměrně podrobně na obecné rovině (v praktické části (5.4) ale není využito), neuvádějí příklady z elektronického diskurzu a postrádám zde možné kombinace slovtvorných procesů (např. skládání a zkracování, derivace a zkracování). V 4.2 by bylo přínosné explicitně vysvětlit kritéria, na jejichž základě bude rozlišováno mezi příkláněním (blending) a složeninami, které obsahují zkráceniny. Některé části nejsou zcela koherentní, získané poznatky mohly být lépe uspořádány, např. v 2.1; v 3.1.1, 3.1.2, 3.2 a 4.2 mohly být seznamy příkladů ze zdroje Sun začleněny do vysvětlení, které předcházelo (na konci kapitol se zdají být redundantní).

Praktická část

V úvodu praktické části (kapitola 5) autorka formuluje cíle analýzy, podrobně popisuje korpusová data, metodologii a organizaci korpusu. U každého zkoumaného slovtvorného procesu je uvedeno, co vše bude hodnoceno. Kapitoly 5.1-5.3 prezentují hlavní zjištění o struktuře a užití zkratk, akronym a zkrácenin s ohledem na tematické zaměření diskurzu; 5.4 hodnotí kombinace slovtvorných procesů; 5.5 se věnuje nejednoznačným výskytům a řeší problematiku příkláněním (blending). V praktické části postrádám přehledné celkové zhodnocení korpusu (souhrnný graf/tabulku), které by ukázalo proporční zastoupení jednotlivých slovtvorných procesů, případně i z pohledu jednotlivých registrů. Závěr práce přehledně shrnuje hlavní zjištění a zahrnuje i zajímavé postřehy.

Analýza 300 výskytů zkoumaných slovtvorných procesů ze tří různých registrů je podrobně zpracovaná, výsledky jsou prezentovány na základě diskuse vhodně zvolených příkladů ze sebraného korpusu. Celkově hodnotím analýzu jako zdařilou, představuje zajímavá zjištění o užití vybraných

slovotvorných procesů v elektronickém diskurzu obecně i v závislosti na kontextu a tematickém zaměření diskurzu. Oceňuji, že v praktické části autorka kromě hodnocení slovotvorných procesů poukazuje i na ostatní typické rysy elektronického diskurzu, které byly představeny v kapitole 1. Kladně hodnotím rovněž pečlivě zanalyzovaný přiložený korpus.

Jazyková a formální stránka

Práce splňuje požadavky. Co se týče stránky jazykové, objevují se nejasné formulace myšlenek, neformální struktury (např. *more broader* str. 16), gramatické nepřesnosti (např. Quirk et al. nebo Biber at al. se slovesem v singuláru str. 23-24; *there is few CMC related vocabulary* str. 44) a chyby v interpunkci (chybí čárky u vložených vět). V praktické části je místy matoucí diskuse zkratk/akronym s ohledem na jejich délku (např. *most acronyms consist of 3 or 4 words* str. 59).

Po stránce formální bych vytkla nestandardní užívání velkých písmen při uvádění termínů v textu (např. zkratka, akronym, zkrácenina, slovotvorný proces vždy s velkým písmenem?). Na začátku práce autorka uvádí seznam zkratek, při prvním odkazu na slovník by ale bylo vhodné uvést celý jeho název (např. na str. 19 není ihned patrné, že se jedná o referenci ke zdroji). Výhrady mám k práci s příklady, a to jak v části teoretické, tak v části praktické. Příklady nejsou vždy uváděny odděleně od textu, což je nepřehledné, zejména pokud se jedná o dlouhé příklady. Poněkud rušivě též působí číslování jednoslovných příkladů v textu.

Návrh otázek a podnětů pro diskusi při obhajobě

1. Co bylo při analýze a kategorizaci vybraných slovotvorných procesů největším úskalím?
2. Vysvětlíte podrobněji kritéria, která jste používala při rozlišování mezi slovní zásobou daného registru (*register-related*) a terminologií (*specialized*), viz např. *mRNA*, *KIA*.
3. Jedním z „problematických“ slovotvorných procesů se zdá být příklánění (*blending*). Na str. 36 je naznačeno, že by mohlo být vnímáno jako kombinace zkracování (*clipping*) a skládání.
 - a) Jak byste na základě získaných poznatků a analýzy *blending* definovala? (viz argumentace v 5.5)
Lze *blending* zařadit mezi slovotvorné procesy, jejichž motivací je ekonomičnost vyjadřování? (viz např. *Moderna*, *Scispacy*).
 - b) Je možné identifikovat nějaká kritéria, která by odlišila *blending* od zkratkových kompozit (skládání zkrácenin)? Viz např. *Ubisoft*, *Zenimax*, *EconLit*, *Sci-Fi*, *fan-service*.
4. Popište kritéria, na jejichž základě jste určovala pravopisné odchylky zkoumaných slovotvorných procesů. Okomentujte výskyty *okay*, *Voldy*, *kinda*, *ammo*.

Předložená diplomová práce je pečlivě zpracovaná a představuje řadu zajímavých zjištění o užití zkratek, akronym a zkrácenin ve třech různých registrech elektronického diskurzu. Na základě výše uvedeného navrhuji hodnocení **B** a doporučuji práci k obhajobě.